

КУпАП), що значно спрощувало розгляд (ч. 3 ст. 258, ч. 2 ст. 277 КУпАП);

3) постанова у даній справі не оскаржувалася і була остаточною навіть у тих випадках, коли особа, яка притягувалася до відповідальності, оспорювала допущене правопорушення і адміністративне стягнення, що на неї накладалося (це єдиний склад, серед передбачених у КУпАП, який мав такі «пільги») (ч. 2 ст. 221-1);

4) диспозиція частини 1 ст. 185-3 КУпАП містить оціночні поняття, які надавали додаткову свободу суду у визначенні конкретних проявів зневаги до суду.

Запроваджуючи адміністративну відповідальність за прояв неповаги до суду у вигляді виправних робіт і адміністративного арешту, законодавець був змушений переглянути і зміст норми, ст. 221-1 , передбачивши можливість оскарження постанов у даній справі. Тобто, посилення відповідальності за ст.185-3 КУпАП, призвело до ускладнення процедури її застосування до осіб, винних у вчиненні даного правопорушення. Це, у свою чергу, призведе до того, що судді вкрай неохоче будуть використовувати даний механізм примусу.

Отже, можна дійти висновку, що даний підхід, обраний законодавцем, є помилковим. Посилення заходів відповідальності за прояв неповаги до суду, нажаль, не вирішить дану проблему. Запровадження процедури оскарження постанови про накладення адміністративного арешту, у даному випадку, є необхідною мірою, але тільки ускладнює процедуру боротьби з даним проявом, робить норму мертвою. На наше переконання є сенс повернення до старої редакції норми ст. 185-3 КУпАП, яка передбачала невеликий штраф у якості стягнення, але не давала можливості оскарження постанови у даній справі, що забезпечувало простий та дієвий спосіб впливу на правопорушників.

Азаранський Є.О.,

студент 1 курсу ННІ №3 НАВС,

Лупало О.А.,

к.ю.н., доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування НАВС

ЩОДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОСТІ, ДОСТОВІРНОСТІ ТА ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Процес доказування в адміністративному судочинстві має велике значення у зв'язку з його важливістю для вирішення кожної адміністративної справи та загальнообов'язковістю виконання рішення суду, оскільки без належного підтвердження необхідних обставин держава не може гарантувати особі додержання юрисдикційних гарантій захисту її прав, свобод та інтересів у разі їх порушення, невизнання або оспорювання. Повне з'ясування обставин кожної справи є пріоритетом у його розгляді. У правозастосовній діяльності кожен доказ повинен мати певну сукупність ознак, завдяки чому він буде мати доказове значення. Серед таких ознак і є їх належність та допустимість. У чинному Кодексі адміністративного судочинства України відсутні норми, які чітко визначають критерії допустимості доказів, визнання їх недопустимими та виключення їх із справи узагалі. Належними доказами, відповідно до ст. 70 КАСУ є докази, які містять інформацію щодо предмета доказування. При цьому, предметом доказування є обставини, які підтверджують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для розгляду справи і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення. Зазначеною статтею передбачено, що сторони мають право обґрунтовувати належність конкретного доказу для підтвердження їхніх вимог або заперечень. При цьому суд не повинен брати до розгляду докази, які не стосуються предмета доказування [1]. Належним є лише такий доказ, який підтверджує певну обставину, зазначену в позовній заяві чи в запереченні проти позову. Саме предмет доказування, тобто коло юридичних фактів із конкретної справ, передбачених нормою матеріального права, на підставі якої буде вирішена справа, є тим критерієм, що допомагає правильно застосовувати правило про належність доказів. Питання про належність доказів вирішується судом у мотивувальній частині. Більш того, положення КАСУ та судова практика свідчать, що обґрунтування належності доказів має місце як в ухвалі щодо процесуальних дій, так й у постанові, якою суд вирішує справу по суті. Питання належності можуть бути вирішені судом навіть до судового розгляду, в ході підготовчого провадження.

Достовірність – це оцінка доказу за змістом. Відповідно до ст 75. «Достовірність доказів» КАСУ «достовірними є докази, на підставі

яких можна встановити дійсні обставини справи». Тому суд не може покласти в основу свого рішення докази, достовірність яких викликає сумнів. Для встановлення обставин у справі докази мають надавати суду впевненість в наявності цих обставин, що досліджуються. Визначаючи достовірність доказів, суд вирішує, чи є можливість вважати, що на підставі зібраних по справі доказів можна зробити висновок про наявність фактів, які належать до предмета доказування, про права і обов'язки сторін.

Якщо суд дійде висновку, що зібраних доказів недостатньо, він повинен запропонувати сторонам надати додаткові докази або зібрати їх з власної ініціативи. Таким чином, «достатністю» охоплюється і кількісна, і якісна сторона предмету доказування обставин.

Для досягнення справедливості, об'єктивності та добросовісності у підтвердженні доказами обставин у справі, законодавством встановлено правило допустимості доказів, яке виходить із того, що не можуть братися до уваги докази, одержані з порушенням закону. Статтею 74. «Допустимість доказів» КАСУ передбачено, що суд не бере до уваги докази, які одержані з порушенням порядку, встановленого законом. А обставини справи, які за законом мають бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування. Таким чином, докази, одержані з порушенням закону, судом при вирішенні справи не беруться до уваги. Обставини справи, які згідно з законом мають бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування, крім випадків, коли щодо таких обставин не виникає спору. Таким чином, допустимими є засоби доказування, які підтверджують обставини справи, які не можуть підтверджуватися ніякими іншими засобами доказування, крім випадків, коли щодо таких обставин не виникає спору. Доказ відноситься до справи, якщо виступає фактичними даними, які підтверджують, спростовують або ставлять під сумнів висновки про існування обставин, що мають значення для правильного вирішення справи. Таким чином, поняття «допустимість доказів» означає можливість використання доказів у процесі доведення визначених обставин. Суд може визначити доказ допустимим, якщо його одержано за допомогою передбачених КАСУ [1] засобів доказування.

Водночас, для правильного визначення допустимості того чи іншого доказу необхідно перевірити й дотримання передбаченого законом процесу їх формування. Під доказами, що одержані

незаконним шляхом, Верховний Суд України розуміє докази, збирання, закріплення яких здійснено з порушенням гарантованих Конституцією України прав людини і громадянина, або не уповноваженою особою чи органом, або за допомогою дій, не передбачених процесуальним законом [2]. Аналогічного висновку дійшов Конституційний Суд України щодо розуміння доказів, одержаних незаконним шляхом [3]. Виходячи з викладеного, недопустимими є докази, які (а) одержані з порушенням порядку, встановленого законом, (б) які походять із не передбачених КАСУ [1] засобів доказування.

Питання допустимості доказів вирішується судом у мотивувальній частині рішення. Суд може встановити недопустимим доказ і не використати його при формуванні доказового матеріалу, із наведенням відповідного обґрунтування під час здійснення наступних процесуальних дій: а) розгляду клопотання про залучення доказу; б) дослідження доказів; в) ухвалення рішення; г) у суді вищої інстанції, д) провадження за нововиявленими обставинами.

Сукупність вимог, що ставляться законом до процесу отримання доказів, становить інститут процесуальної допустимості. Традиційно виділяють такі умови допустимості доказів у справі: 1) можливість перевірити їх походження; 2) компетентність і обізнаність осіб, від яких вони походять та які їх збирають; 3) дотримання загальних правил доказування; 4) дотримання правил збирання певних видів доказів; 5) дотримання правил, що гарантують повноту і точність фіксації зібраної інформації в справі; 6) відмова від використання здогадок, припущень.

Отже, аналізуючи питання допустимості доказів з огляду на елементи їх процесуальної форми, можна сформулювати наступні умови визначення їх такими судом: 1) законність джерела доказової інформації ; 2) законність способу, за допомогою якого отримана інформація; 3) дотримання встановленого законом процесуального порядку отримання інформації.

З огляду на наведене, ми погоджуємося з пропозицією щодо більш чіткої конкретизації положення ст. 70 КАСУ, шляхом виокремлення з неї норм, у статтю 70-1 КАСУ із назвою "Допустимість доказів" наступного змісту: "Доказ визначається допустимим, якщо він отриманий у встановленому законом порядку", а також статтю 70-2 КАСУ із назвою "Недопустимість доказів": "Недопустимий доказ не може бути використаний при прийнятті процесуальних рішень, на нього не може посилатися суд при ухваленні судового рішення".

Література:

1. Кодекс адміністративного судочинства України // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – Ст. 446.

2. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 року № 9 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-96>.

3. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним поданням Служби безпеки України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 62 Конституції України від 20 жовтня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-11>.

Баль Д.О.,

курсант 201 н/г ННІ №2 НАВС,

Муратова Д.Б.,

к.ю.н., ст. викладач кафедри публічного управління та адміністрування НАВС

ПРЕДСТАВНИЦТВО В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» визначено, що в межах прийняття Європейської програми розвитку, державна політика України щодо адаптації законодавства формується як складова частина правової реформи в Україні та спрямовується на забезпечення єдиних підходів до нормо проектування і обов'язкового врахування вимог законодавства Європейського [4]. Це стосується й інституту представництва в адміністративному судочинстві. Ряд норм КАС України безпосередньо відсилають до застосування права, а це (а) ч.2 ст.3 КАС України – при умові, що якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, передбачено інші правила, ніж встановлені цим Кодексом, застосовуються правила міжнародного договору; (б) ч.2 ст.6 КАС України – межах застосування принципу верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини; тощо.